

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

*Кіріченко К.А., здобувач вищої освіти доктора філософії,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця*

Трансформаційні процеси землекористування сільського господарства України, складна політична ситуація, пандемія COVID-19, незавжди сприятливі погодні умови негативно вплинули на інвестиційну привабливість сільськогосподарської галузі. Нездатність економіки України реагувати на такі кризові явища посилює значимість нових теоретичних підходів до залучення іноземних інвестицій і впровадження потужних державних програм інвестування сільськогосподарської галузі України.

Першочергової інвестиційної підтримки потребують сільськогосподарські підприємства державної форми власності та середні і малі за розміром земельних угідь. Інвестиції потрібні аграрному сектору та державі загалом задля відтворення родючості ґрунтів, забезпечення продовольчої безпеки держави, соціального захисту та забезпечення нормальних умов для сільського населення. А саме для переоснащення виробництва, оздоровлення підприємств, будівництва ферм, ангарів та систем складських приміщень, що допоможе збільшити обсяги виробництва та підвищити врожайність земель, сприятиме розвитку соціальної сфери та інфраструктури. Значного інвестування потребує вирішення проблеми зрошення земель сільськогосподарського призначення, адже засухи впливають на зниження врожаїв [1].

Підприємства агропромислового комплексу є одними з найприбутковіших. Усього з 2015 р. по 2019 р. чистий прибуток склав 420,6 млрд грн, а інвестиції 265,9 млрд грн. Також виявлено, що між капітальними інвестиціями та чистим прибутком у сільськогосподарській галузі існує тісний

зв'язок. Це є очевидним, адже інвестиції спрямовані на оновлення основних засобів, впровадження новітніх систем зрошення та ін. Усе це дозволяє зменшити вплив не завжди сприятливих погодних умов для ведення сільського господарства, збільшити врожайність та дозволяє підприємствам отримувати більші прибутки [2].

До кризових ситуацій 2020 року викликаних ,насамперед, COVID-19 не була готова не тільки Україна, але й вся світова економіка. Це вплинуло і на капітальні інвестиції у агропродовольчий сектор економіки. За три квартали 2020 року в сільське господарство, мисливство і надання пов'язаних із ними послуг було залучено 25,02 млрд грн, що на 43,4 % менше, ніж за січень-вересень 2019 року. Це одне з найбільших падінь капітальних інвестицій за останні 5 років, після початку військових дій на сході України та тимчасової окупації територій АР Крим і частини Донецької та Луганської областей. Такий інвестиційний спад матиме негативні наслідки для економіки, продовольчої безпеки вже у короткостроковій перспективі [3,4].

На рівень інвестиційної привабливості сільськогосподарської галузі впливають економічні, політичні, соціальні, правові та екологічні чинники. Щодо правових, то реформування сільськогосподарських земель почалося з набуттям України незалежності, але тільки у липні 2021 року планується відкриття вільного обігу сільськогосподарських земель.

Для відкриття ринку землі подібно розвинутим країнам, Україні потрібно докладати ще багато зусиль. Система має працювати прозоро за допомогою аукціонів і не мати корупційної складової частини. Велике значення має дієвість українського законодавства та судів. Навіть після того, як земельний ринок запрацює, повинні бути злагоджені дії між реєстрами та інститутами в правовому полі. Проаналізовані зміни можуть послугувати поштовхом для подальшого розвитку економіки держави, але за умови подолання корупції та налагодження роботи чесних судів [1].

Незважаючи, на те, що відкриття земельного ринку значно стимулюватиме інвестиції, це питання викликає дискусії серед політиків, малих

сільськогосподарських виробників, власників агрохолдингів та населення України.

Хоча сільськогосподарські виробники адаптувалися до орендних земельних відносин, все ж таки мораторій на продаж земель стримував потік інвестицій: високі витрати на юридичну і документальну частину оформлення великої кількості договорів оренди на дрібні паї; невизначеність правового статусу договорів оренди; відсутність конкуренції між потенційними покупцями землі; існування тіньового обігу земельних ділянок; неефективність управління земельним фондом; розпаювання землі на дрібні ділянки та ін. [5].

Такі умови стримували бажання українських аграріїв здійснювати великі проекти, які могли би додатково стимулювати розвиток однієї з ключових галузей економіки України.

Так під час дії мораторію сільськогосподарські землі розглядали виключно як засіб виробництва, а ніяк потенційний інвестиційний актив. Відкриття ринку у липні 2021 р. унікальна подія для населення, підприємців та інвесторів. Запрацює цілий новий сектор економіки. Завдяки встановленому ціновому мінімуму передбачається, що втрати будуть мінімальними. Досвід країн ЄС з функціонуючим ринком земель свідчить, що ціна на землю завжди зростає. Та ще жодна країна світу не запускала ринок землі в умовах розвинених платіжних технологій та геоінформаційних систем, що дозволить купувати ділянки, не виходячи з дому. А доступ до ринку завжди був вагомим фактором зростання ціни [6].

Продаж землі поступово призведе і до підвищення вартості оренди. Саме такі умови підвищать ефективність використання земель через те, що аграрії будуть більш ретельно підходити до оцінки земельних ділянок і ведення підприємницької діяльності на них. З'явиться зацікавленість агровиробників у збереженні стану земель сільськогосподарського призначення та стимули для інвестування в підвищення врожайності [5].

У ході аналізу тенденцій і перспектив розвитку інвестиційного потенціалу сільського господарства України визначено фактори, що стримують

інвестиційний потік. Але з відкриттям ринку земель сільськогосподарського призначення і поступовим подоланням наслідків викликаних окупацією АР Криму та частини Луганської і Донецької областей України та пандемією COVID-19 аграрний сектор економіки України у перспективі матиме широкий інвестиційний потенціал для залучення як державних, так і іноземних інвесторів.

Для активізації інвестиційного капіталу у сільськогосподарську галузь потребує змін законодавча сфера. На державному рівні необхідно вирішити низку питань, а саме: визначити основну стратегію розвитку сільського господарства; вдосконалити законодавство, що стосується не тільки відкриття та подальшого функціонування ринку земель, але й інвестування; забезпечити належне фінансування сільськогосподарської та суміжних галузей економіки України; впровадити державні програми розвитку малого та середнього підприємництва у сільському господарстві; покращити соціально-інфраструктурну складову сільської місцевості. Все це дозволить привернути увагу іноземних інвесторів для подальшого розвитку сільського господарства України.

Список використаних джерел

1. Кушнір С.О., Журавльова А.К. Інвестиції в сільськогосподарську галузь України: реалії та перспективи у зв'язку з відкриттям ринку землі. Підприємництво та інновації. 2020.№12. С. 63-68.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 07.04.2021).
3. Капітальні інвестиції в агросектор знизилися майже на 41%. URL: <https://mind.ua/news/20219431-kapitalni-investiciyi-v-agrosektor-znizilisya-majzhe-na-41>(дата звернення: 05.04.2021).
4. Інвестиції у сільське господарство впали на 35%, – експерт. URL: <https://agropolit.com/news/16636-investitsiyi-u-silске-gospodarstvo-vpali-na-35--ekspert> (дата звернення: 03.04.2021).

5. Гаврилюк О. Відкриття ринку землі. Про що варто задуматися?
URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/442724/oleksandr-gavrylyuk-vidkryttya-rynku-zemli-pro-shho-var-to-zadumatysya>.

6. Башлык Д. Инвестиции в землю: как заработать на новом рынке.
URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/01/29/670507/>

УДК 336.1:352

ЛІЗИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Климаш Наталія, к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів, Національний університет харчових технологій

Фінансування підприємства – одне з основних питань, що повстає перед підприємцями незалежно від сфери діяльності та організаційно-правової форми. В умовах настання фінансово-економічної кризи підвищуються ризики не тільки щодо провадження господарської діяльності, а й кредитування юридичних осіб. Дієвим інструментом може стати лізинг, який передбачає довгострокову оренду з правом майбутнього викупу або без нього [1-2].

При здійсненні операцій з лізингу прийнято виділяти наступних суб'єктів: лізингоотримувача, лізингодавця та постачальника.

Вітчизняними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку передбачено використання двох форм лізингу: фінансового та операційного. Фінансовий лізинг передбачає оренду майна з можливістю його подальшого викупу, при якому усі ризики переходять лізингоотримувачу. Операційний лізинг є орендою майна без права викупу і не вирізняється особливими ризиками.

Перевагами лізингу порівняно із банківським кредитом є наступні:

1. Можливість фінансування в іноземній валюті без обмежень.